

Список використаної літератури

1. Бадер В. І. Класифікація помилок у мовленні молодших школярів/ В. І. Бадер // Рідна школа. – 1999. – № 9. – С. 53–55.
2. Дика Н. Робота над граматичними (морфологічними) помилками / Н. Дика // Дивослово. – 2002. – № 12. – С. 30–33.
3. Караванський С. Пошук українського слова або боротьба за національне «я» / С. Караванський. – К. : Вид. центр «Академія», 2001. – 240 с.
4. Ковальчук Г. А. Формирование речевой деятельности младших школьников на основе дидактических принципов К. Д. Ушинского / Г. А. Ковальчук // Начальная школа. – 2001. – №1 0. – С. 27–33.
5. Сербенська О. Про можливості мови і культуру слова / О. Сербенська, М. Волошак // Урок української. – 2002. – № 1. – С. 17–19.
6. Чак Є. Плекаймо слово / Є. Чак // Дивослово. – 2002. – № 1. – С. 10–11.

Лукьяник Л. В. Методический аспект формирования грамматической компетенции учеников начальных классов западного региона Украины.

Аннотация

Статья посвящена выяснению способов руководства, которые влияют на подготовку будущих учителей к формированию грамматической компетенции учеников младших классов в школах западного региона Украины.

Ключевые слова: грамматическая компетенция, ученики младших классов, западный регион Украины.

Lukjanyk L. V. The methodological aspect of the formation of grammatical competence of pupils of the primary school in the western region of Ukraine.

Summary

The article deals with the ways of managing which influence training future teachers concerning the formation of grammatical competence of the pupils of the primary school in the western region of Ukraine.

Key words: grammatical competence, the pupils of the primary school, the western region of Ukraine.

УДК 811.161.2'38

Лучик А. А.,
доктор філологічних наук, професор
кафедри загального і слов'янського мовознавства
Національного університету «Києво-Могилянська академія»
E-mail: allal@meta.ua

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЗІСТАВНОЇ СТИЛІСТИКИ В УКРАЇНІ

У статті висвітлюються шляхи становлення й розвитку зіставної стилістики, аналізуються її досягнення і перспективи у вітчизняному мовознавстві. Доводиться, що подальший розвиток зіставної стилістики, який враховуватиме і надбання у цій сфері власне українських науковців, матиме важливе значення як для загальнотеоретичних досліджень, так і для прикладних аспектів лінгвістичної діяльності.

Ключові слова: зіставна стилістика, порівняльна стилістика, зіставний метод, стилістична система, функційний стиль, стилістично маркована лексика, лексикографічна практика.

Зіставна стилістика в сучасному європейському мовознавстві сьогодні є тією галуззю, що найбільш активно розвивається. І це не випадково, адже лише на початку ХХ ст. видатний швейцарський лінгвіст Ш. Баллі заклав засади цієї дисципліни, довівши, що спільні риси європейських мов повинні стати підґрунтям, яке дозволить стилістиці «поширити сферу своєї діяльності, центром якої є рідна мова, і вивчити крізь призму останньої інші сучасні мови» [1, с. 2]. Оскільки на той час методи та методика стилістичних досліджень ще перебували на стадії формування, то вчений передбачав, що саме у процесі зіставних обстежень «стилістика усвідомить себе як наука і затвердить свої методи» [1, с. 42].

Власне, після виходу праці Ш. Баллі зіставні стилістичні дослідження розвивалися переважно у двох напрямках – романо-германські обстеження та зіставні стилістичні дослідження слов'янських мов, проте і слов'яно-романо-германські наукові пошуки відігравали дуже важливу роль у лінгвістиці. Одним із яскравих представників першого напрямку був А. Мальблан, заснувавши серію «Бібліотека зіставної стилістики», у якій вийшли зіставна стилістика французької й англійської мов Жана-Поля Віне і Жана Дарбельне [22, с. 331] і зіставна стилістика французької і німецької мов А. Мальблана [20, с. 353].

В українському мовознавстві вже у 30-х рр. ХХ ст. на стилістичне розшарування мови звернув увагу Л. А. Булаховський, якого справедливо вважають засновником української лінгвостилістики. З-поміж інших цінних спостережень щодо стилістичних властивостей мови важливими видаються прагнення науковця окреслити поняття стилю. «Засоби нашої мови, що припускають можливість вибору, – зауважував учений, – будучи відповідним способом використані тим, хто пише або говорить, утворюють те, що ми зємо словесним стилем» [5, с. 353]. Однак тривалий час у колі славістів точилися гострі дискусії навіть стосовно того, чи претендує стилістика на статус окремої дисципліни, а якщо це так, то які її мета, завдання та методи дослідження. Показовими щодо цього були міркування науковців, викладені у 50-их рр. на шпальтах академічного журналу «Вопросы языкознания». Вагому роль у вирішенні цих питань відіграли праці Р. О. Будагова, зокрема його стаття «К вопросу о языковых стилях», в якій вчений відстоював самостійність лінгвістичної стилістики, необхідність вивчення усіх функційних стилів, історичний характер їхнього формування і властивості взаємодії на різних етапах становлення. Підсумовуючи, дослідник визначає мовний стиль як поняття загальнолінгвістичне і водночас історичне й національне. «Мовний стиль, – зауважує Р. О. Будагов, – це різновид загальнонародної мови, що склалася історично і характеризується певною сукупністю мовних ознак, частина з яких своєрідно повторюється в інших мовних стилях, але певне сполучення яких відрізняє один мовний стиль від іншого» [4, с. 67].

У цей період разом зі становленням стилістики національних мов як окремої галузі наукових пошуків у слов'янському мовознавстві відбувається формування компаративного обстеження стилістики мовних систем на синхронному зрізі їхнього розвитку. Так, Г. Еткінд, аргументуючи необхідність контрастивних досліджень, виділив параметри, на підставі яких варто здійснювати зазначені дослідження. План ученого мав вигляд ієрархії рівнів дослідження: а) зіставлення двох мовних систем (граматичних структур, лексики і фразеології тощо), б) зіставлення стилістичних систем двох мов (наприклад, закономірностей творення стилів мовлення, відношень, наявних у кожній мові між літературною мовою і діалектами, жаргонами, просторіччям), в) зіставлення традиційних літературних стилів, г) зіставлення просодичних систем у їхній національній специфіці, г) зіставлення культурних та історичних традицій у двох національних цивілізаціях, д) зіставлення двох індивідуальних художніх систем стилю (автора оригіналу і перекладача) [Див. 19, с. 26–33].

Своїм планом побудови зіставної стилістики ділився й І. К. Білодід, який вважав, що «сучасне мовознавство має створити також порівняльну стилістику ряду мов, зокрема східнослов'янських, потім – усіх слов'янських, а далі – більш широкого кола європейських та інших мов світу». Як і видатні попередники українського вченого, такі як В. фон Гумбольдт, О. О. Потебня та інші, І. К. Білодід уважав, що порівняльне вивчення національних мов, зокрема і стилістичних їхніх систем, відкриває шляхи до свідомості та культури носіїв цих мов, «дає величезний матеріал для пізнання не тільки специфічно лінгвістичних моментів духовної творчості народів, а й багато чого в інтелектуально-логічних побудовах їх суджень, для пізнання їх системи образного мислення, шляхів і способів метафоризації і под.» [2, с. 15]. Якщо ідею зіставного аналізу стилістичних систем східнослов'янських мов уперше висунув на V Міжнародному конгресі славістів 1963 р. О. І. Єфімов, то принципи і методи цієї сфери наукових пошуків в Україні заклав саме І. К. Білодід, який уважав, що зіставна стилістика «є могутнім фактором взаємозбагачення мов як слов'янських народів, так і мов народів усього світу» [3, с. 21].

Після засадничих робіт І. І. Білодіда в Україні створилася група однодумців, наукові інтереси яких були спрямовані на вивчення зіставної стилістики східнослов'янських мов. Сюди увійшли такі науковці, як І. К. Білодід, В. М. Бріцин, Л. П. Дідківська, С. Я. Єрмоленко, Г. П. Іжакевич, В. І. Кононенко,

Л. І. Мацько, Н. Г. Озерова, Є. С. Отін, М. М. Пилинський, Г. П. Півторак, Т. К. Черторизька, О. М. Соколов, що співпрацювали як із російськими і білоруськими науковцями, так і з українськими університетами та педагогічними інститутами. У результаті цих наукових пошуків світ побачили колективні монографії «Теоретичні питання лінгвістичної стилістики» [15], «Сопоставительная стилистика русского и украинского языков» [18], «Проблемы сопоставительной стилистики восточнославянских языков» [10], «Сопоставительная стилистика русского и украинского языков» [14] та багато інших.

Попри певне ідеологічне спрямування окремих робіт, виданих у радянський період, що, беззаперечно, відбувалося під впливом тогочасних реалій, дослідження із зіставної стилістики містять засадничі положення розвитку цієї наукової галузі. Так, було аргументовано використання методу порівняльно-зіставного семантико-стилістичного аналізу фактів різних мов із залученням матеріалів порівняльно-історичного та статистичного методів, доведено, що предметом дослідження повинні бути не окремі компоненти, а стилістичні ресурси кожної із мов, тобто уся стилістична система однієї у зіставленні із такою іншою мовою або іншими мовами. Серед нагальних завдань зіставної стилістики вчені вважали питання співвідношення та взаємодії функційних стилів та їхнього жанрового розшарування у зіставлюваних мовах, образно-виразових засобів цих мов, зіставлення стійких сполучень різного типу із яскравою національною специфікою, порівняння зіставлення стилістичних ресурсів аналізованих мов та інші.

У цей час українські стилістичні студії, хоча переважно і обмежувалися зіставленнями слов'янських мов, розвивались досить синхронно із дослідженнями російських компаративістів. Проте останні не обмежувалися спостереженнями лише слов'янських мов. У коло їхніх інтересів потрапляли російсько-германські, російсько-романські зіставні дослідження як стилістичних, так і граматичних, лексичних та семантичних систем. Велика увага приділялася порівнянням властивостей російської мови з мовами народів Росії, зокрема й неіндоевропейської сім'ї, мовами народів Азії, Африки і под. Про це свідчить велике надбання російських мовознавців. Знаковими стали такі роботи російських науковців у цій галузі, як «О сопоставительной стилистике» В. Г. Гака [7], «Очерки общей и сопоставительной стилистики» О. В. Федорова [17], «Проблемы контрастивной стилистики» О. Д. Швейцера [18].

Протягом наступних десятиліть розвивалися напрями, уточнювалися й конкретизувалися завдання зіставної стилістики, відбувалися дискусії щодо її самостійного статусу, відмежування від таких дотичних дисциплін, як етнопсихологія, етнолінгвістика, соціолінгвістика, країнознавство та ін. Зокрема, узагальнюючи надбання науковців у цій сфері діяльності, В. Г. Гак визначив такі напрями зіставної стилістики: 1) система стилів у зіставному аспекті; 2) стилістичні функції мовних одиниць різних рівнів; 3) аналіз стилістичних категорій і стилістичних процесів в ономасіологічному плані; 4) вивчення загальних стилістичних тенденцій мови, що не залежать від функційного стилю або індивідуального стилю того чи іншого автора [див. 7, с. 51–53]. Проте, закінчуючи свої спостереження стосовно подальшого розвитку зіставної стилістики, В. Г. Гак наголошує і на її зв'язку з тими науковими галузями, з якими власне зіставна стилістика на той час боролася за право на самовизначення. Стосовно цього вчений зауважував: «Для дослідження проблем зіставної стилістики повним обсягом необхідно їх пов'язувати з паралінгвістикою, етнолінгвістикою, питаннями національної культури та іншими дисциплінами» [7, с. 53].

На жаль, тривалий час обстеження стилістичної системи української мови порівняно з іншими мовами, окрім східнослов'янських, перебували поза увагою українських лінгвістів. Очевидно, цим можна пояснити і відсутність окремого розділу з зіставної стилістики у найповнішому підручнику для студентів із зіставного мовознавства «Основи зіставного мовознавства» М. П. Кочергана. Автор, висвітлюючи місце зіставного мовознавства у системі наук, визначає предмет зіставної стилістики: «Стилiстика однієї мови може бути зіставлена зі стилістикою іншої чи інших мов, що є предметом зіставної стилістики» [9, с. 19]. У підручнику знайдемо і бачення вченого щодо завдань цієї дисципліни. «При виявленні відповідників певної категорії, – відзначає М. П. Кочерган, – контрастивіст повинен одночасно встановити і стилістичну диференціацію: спільні й відмінні стилістично нейтральні моделі і стилістично марковані. Зіставне мовознавство вивчає стилістичні особливості одиниць кожного рівня окремо...» [9, с. 20].

У ХХІ ст., коли в Україні відбулася активізація міжнародних політичних, економічних, культурних і под. зв'язків, якісно змінилося викладання іноземних і мов народів України, життєва

практика змусила лінгвістів переглянути погляди щодо зіставних обстежень, зокрема і зіставної стилістики. Підтвердженням цього є вихід кількох посібників для студентів університетів, у яких стилістична система рідної мови порівнюється з такою ж англійської або німецької: О. Ю. Дубенко «Порівняльна стилістика англійської та української мов» [8], Є. П. Тимченко «Порівняльна стилістика німецької та української мов» [16], Н. І. Романишин «Контрастивна стилістика англійської та української мов» [11], Н. М. Валуєва «Порівняльна стилістика англійської та української мов» [6]. Очевидним є те, що курс зіставної стилістики введений у навчальні програми для студентів факультетів іноземної філології, перекладознавства, журналістики, а теоретичних опрацювань і підручників для цієї дисципліни досі не було. Отже, викладачам зіставної стилістики доводиться самотужки розробляти і практичні завдання, і теоретичні засади дисципліни. Відбувається це здебільшого завдяки тим напрацюванням, що були зроблені російськими вченими, які сформулювали і предмет дисципліни, і її завдання, і методику та методи дослідження, зокрема в галузі російсько-германських або російсько-романських обстежень; українська ж лінгвістична традиція, пов'язана з українсько-російським або українсько-білоруським мовознавством, здебільшого не береться до уваги.

На жаль, сьогодні ми спостерігаємо ситуацію, коли українсько-російське зіставне мовознавство розвивається одним шляхом, а українсько-германсько-романське – іншим. Перший напрям, ґрунтовно розпрацьований українськими вченими, роботи яких вже можна вважати класичними, лишається поза увагою тих науковців, які спрямовують свої погляди у бік українсько-романо-германських пошуків. Натомість теоретичним підґрунтям для останніх стають набутки російських учених, які вже тривалий час зорієнтовані на синхронічні зіставлення російської з іншими мовами світу.

Звідси і невпорядкованість термінів, коли напрям зіставної стилістики має своє паралельне найменування – порівняльна стилістика. У вітчизняному мовознавстві, здебільшого завдяки працям М. П. Кочергана, компаративні синхронічні дослідження позначають терміном *зіставні*. Учений запропонував і своє розуміння методу зіставного дослідження – «сукупність прийомів дослідження й опису мови через її системне порівняння з іншою мовою з метою виявлення її специфіки на фоні спільних рис» [9, с. 77]. Попри уточнення цієї дефініції, коли, на наш погляд, *зіставний метод* треба розуміти як *сукупність прийомів дослідження й опису мови через її системне порівняння з іншою мовою (іншими мовами) з метою виявлення подібних і відмінних рис*, сам термін *зіставний* на позначення синхронічних компаративних пошуків вважаємо актуальним і вдалим. Термін *порівняльне мовознавство*, зокрема і *порівняльна стилістика*, у сучасній україністиці лишається за дослідженнями, скерованими у бік діяхронічного обстеження мовних систем.

Зрозуміло, що при перекладі з російської мови, де зіставне мовознавство позначається як *сопоставительное языкознание*, а для діяхронічних обстежень використовується термін *сравнительное языкознание*, трапляються неточності перекладу, що виявляється вже навіть у назвах українських робіт синхронічного характеру – «Порівняльна стилістика англійської та української мов», «Порівняльна стилістика німецької та української мов» і под. Проте зазначені роботи, як і низка інших, подібних до них, засвідчують, що практика життя має нагальну потребу в активізації досліджень із зіставної стилістики. Сьогодні, окрім навчальної діяльності, цих наукових пошуків потребують і лексикографи, задіяні у перекладацькій діяльності. Якщо при упорядкуванні українсько-російських або російсько-українських словників була розроблена і втілена чітка концепція з передбаченням можливих труднощів перекладу, то тепер такого перспективного погляду потребують фахівці, що працюють над укладанням українсько-слов'янських, тобто українсько-польських, українсько-македонських і под. словників.

Зокрема, останнім часом значно активізувалася лексикографічна діяльність українсько-польського або польсько-українського скерування. Одним із вагомих пунктів концепції укладання цього типу словників повинно стати положення про функційно-стилістичний опис слова. Відомо, що реєстрові одиниці словників української і польської мов тлумачного, орфографічного, орфоепічного і под. характеру у лівій частині словникової статті мають стилістичні маркери. У передмовах до перших академічних словників української і польської мов особливості стилістичної характеристики реєстрових слів були виписані досить ґрунтовно. Упорядники ж наступних лексикографічних праць, вже не маючи

необхідності у детальному описі такого маркування, часом обмежуються лише його констатацією та властивостями умовних скорочень на позначення цих явищ. Так, у «Словнику української мови» за редакцією В. В. Жайворонка про функційно-стилістичний опис слова говориться лише так: «У Словнику користуємося численними ремарками, що відносять слово до певного стильового або стилістичного шару тієї чи іншої сфери діяльності людини і т. ін. (розм., книжн., техн., інформ., біол., змєниш.-пєстл., підсил. тощо)» [12, с. 5].

Навпаки, у «Słowniku języka polskiego PWN» подається досить розлого кваліфікація стилістичного маркування. Науковий редактор словника Станіслав Дубиш опис цього виду маркування здійснив на семи сторінках передмови. Тут же подається графік стилістичного розшарування лексики польської мови і особливості маркування стилістично забарвлених одиниць [21, с. XL–XLV1]. З розгляду такого детального їхнього стилістичного маркування випливає, що у полоністиці і власне стилістичному аспекту досліджень надається вагоме значення, тому вітчизняним упорядникам українсько-польських або польсько-українських лексикографічних праць треба на це зважати. Для цього, на нашу думку, необхідними є теоретичні дослідження із зіставної українсько-польської стилістики, які б сприяли встановленню відповідності функційних стилів, жанрових різновидів мовних систем, що б дозволило у практичній діяльності встановити відповідності і відмінності у властивостях стилістичного маркування, виопрацювати певну схему стилістичного представлення реєстрових одиниць у перекладних українсько-польських та польсько-українських словниках. Зрозуміло, що такого зразка теоретичних напрацювань потребують і укладачі інших перекладних словників – українсько-словацьких, українсько-хорватських тощо.

Отже, результати подальших теоретичних досліджень із зіставної стилістики матимуть вагоме як загальнонаукове значення, на чому наголошували наші видатні вчені такі, як Л. А. Булаховський, К. І. Білодід та інші, так і вирішуватимуть надзвичайно важливі прикладні завдання сучасної лінгвістики.

Список використаної літератури

1. Балли Ш. Французская стилистика / Ш. Балли. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. – 392 с.
2. Білодід І. К. Важливе завдання сучасного мовознавства / І. К. Білодід // Українська мова та література в школі. – 1968. – № 10. – С. 13–21.
3. Білодід І. К. Про порівняльну стилістику східнослов'янських мов / І. К. Білодід // Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики. – К. : Наукова думка, 1972. – С. 3–21.
4. Будагов Р. О. К вопросу о языковых стилях / Р. О. Будагов // Вопросы языкознания. – 1954. – № 3. – С. 54–67.
5. Булаховський Л. А. Стилістичні засоби мови. Лекція III–IV / Л. А. Булаховський // Лекції з основ мовознавства. – Х., 1931–1932.
6. Валуєва Н. М. Порівняльна стилістика англійської та української мов : конспект лекцій / Н. М. Валуєва. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2010. – 78 с.
7. Гак В. Г. О сопоставительной стилистике / В. Г. Гак // Методы сопоставительного изучения языков. – М. : Наука, 1988. – С. 48–53.
8. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / О. Ю. Дубенко. – Вінниця : Нова книга, 2005. – 224 с.
9. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2001. – 368 с.
10. Проблемы сопоставительной стилистики восточнославянских языков / [отв. ред. В. И. Кононенко]. – К. : Наукова думка, 1981. – 336 с.
11. Романишин Н. І. Контрастивна стилістика англійської та української мов : конспект лекцій / Н. І. Романишин. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 144 с.
12. Словник української мови / [відп. ред. В. В. Жайворонко]. – К. : ВЦ «Просвіта», 2012. – 1320 с.
13. Сопоставительная стилистика русского и украинского языков / [отв. ред. В. И. Кононенко]. – К. : Вища школа, 1980. – 145 с.
14. Сопоставительная стилистика русского и украинского языков [отв. ред. Н. Г. Озерова]. – К. : Издательский дом Дмитрия Бураго, 2014. – 384 с.
15. Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики / [відп. ред. Г. П. Іжакевич]. – К. : Наукова думка, 1972. – 194 с.
16. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов : посібник / Є. П. Тимченко. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 240 с.
17. Федоров А. В. Очерки общей и сопоставительной стилистики / А. В. Федоров. – М. : Высшая школа, 1971. – 196 с.

18. Швейцер А. Д. Проблемы контрастивной стилистики (к сопоставительному анализу функциональных стилей) / А. Д. Швейцер // Вопросы языкознания. – 1991. – № 4. – С. 31–45.
19. Эткинд Е. Г. Теория художественного перевода и задачи сопоставительной стилистики / Е. Г. Эткинд // Теория и критика перевода. – Л., 1962. – С. 26–33.
20. Malblanc A. Stylistique comparée du français et de l'allemand: Essai de représentation linguistique comparée et étude de traduction / A. Malblanc. – Paris: Didier, 1961. – 353 p.
21. Słownik języka polskiego PWN / [pod. red. S. Dubisza]. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN. – Т. 1. – 2008. – 1313 s.
22. Vinay J.-P. Stylistique comparée du français et de l'anglais. / J.-P. Vinay, J. Darbelnet. – Paris : Didier, 1958. – 331 p.

Лучик А. А. Состояние и перспективы развития сопоставительной стилистики в Украине.

Аннотация

В статье освещается становление и пути развития сопоставительной стилистики, анализируются достижения и перспективы этой сферы деятельности в отечественном языкознании. Утверждается, что дальнейшее развитие сопоставительной стилистики, учитывающей и наследие украинских ученых, будет иметь важное значение как для общетеоретических исследований, так и для прикладных аспектов лингвистической деятельности.

Ключевые слова: сопоставительная стилистика, сравнительная стилистика, сопоставительный метод, стилистическая система, функциональный стиль, стилистически окрашенная лексика, лексикографическая практика.

Luchyk A. A. The state and the development perspectives of the comparative stylistics in the Ukraine.

Summary

Comparative stylistics in the modern European linguistics is the most actively developing linguistic sphere. It is not surprising, because only in the early twentieth century the famous Swiss linguist Charles Bally laid the foundations of this discipline, proving that the similarities of European languages should be the basis for the stylistics extend activities. Concerning the Ukrainian linguistics in the 30's of the XX century L. A. Bulakhovsky who is considered the founder of Ukrainian linguostylistics pointed on the stylistic markers. During the following decades there developed and were clarified directions and more specific tasks of comparable stylistics, there were discussions on its independent status, the delimitation of the relevant subjects such as ethnic psychology, ethnolinguistics, sociolinguistics studies and others in the XXI century.

Today, in addition to the linguistic sphere the educational activities of the scientific research need and involve lexicographers in the proces of translation. When compiling Ukrainian-Russian or Russian-Ukrainian dictionary there should exist a developed and implemented clear concept of possible translation difficulties anticipation. Now this perspective view requires specialists working on the Slavonic dictionaries, that is Ukrainian-Polish and Ukrainian-Macedonian and so on.

The further theoretical studies results of comparable stylistics will have a significant scientific impact and solve extremely important applied problems of modern linguistics.

Key words: comparative stylistics, comparable stylistics, comperative methode, stylistic system, functional style, stylistically marked lexics, lexicographical practice